

Tárkány Művek

„A népzeneét nincs mitől féltetni”

Forrás: Tárkány Művek

Itthon és külföldön is egyre népszerűbb világzenei formáció a Tárkány Művek, amely egyfajta új, kortárs zenei nyelv kialakítására törekedve ötvözi a népzeneét, a modern jazzt éppúgy, mint a 20. század húszas-harmincas éveinek sanzonjait. Izgalmas zenei kísérletükről beszél a Gramofonnak Tárkány-Kovács Bálint zenekarvezető cimbalmos és Paár Julianna énekes.

◆ Bencsik Gyula

Gramofon: „A Tárkány Művek egy 2008-ban alapított magyar együttes, amelynek zenéje a balkáni népzene, valamint a két világháború közötti sanzonok ötvözésével lett kialakítva” – olvasható az egyik népszerű információs portálon. Te azonban csóválod a fejed...

Tárkány-Kovács Bálint: Ez a meghatározás erősen túlhangsúlyozza a balkáni zene jelenlétét a muzsikánkban. A koncepció kialakításánál nagyon figyeltem arra, hogy mi elsősorban a magyar népzene használjuk. A másik, sanzonos szál is túlzott hangsúlyt kapott az első klipünkkel, amely valóban a két világháború közti hangulatot idézte meg. De ez az én elképzelésem szerint csupán két csepp azokból a forrásokból, amelyekből a zenekar merít. Erős a zenénkben a modern jazz; áttételesen, de megtalálhatók a rockzenei hatások és a már említett magyar népzene is az előtérben áll.

G.: *Julcsi, a kezdetektől a te hangoddal szól az együttes zenéje. Miért csatlakoztál a Tárkány Művekhez, amikor eredetileg klasszikus zenei képzésben részesültél, zongorázni tanultál?*

Paár Julianna: Akárcsak a többi tagot, engem is tudatosan választott Bálint a zenekarba, miután megkeresett egyik első számának, a Csiriripnek a szövegével, amit elénekeltem – így kezdődött. A klasszikus zongora után népi énekre jártam a Zeneakadémián, ott találkoztunk Bálinttal. Számomra az elsődleges az, hogy zenész vagyok. Hogy milyen műfajt képviselek, másodlagos. Ráadásul ez a mi együttesünk esetében amúgy sem szűkíthető le egyetlen műfajra, hiszen sokfelé nyitjuk a műfaji határokat.

T-K. B.: Nekem olyasmí az ideálom, hogy az ember legyen univerzális zenész, ami nem jelenti azt, hogy népzeneben, klasszikus zenében vagy jazzben egyaránt maximálisan otthon legyen, mert ez nehezen kivitelezhető. Nem baj, ha specializálódik a zenész, csak nem kell megijedni a különböző műfajok közti átjárástól, sőt. Jó, ha más műfajokban is helyt tudunk állni. Azt tapasztalom, hogy az intézményes zenei képzésből kikerülő fiatalok közül sokan nagyon nehezen képesek áttörni a műfaji korlátokat.

P. J.: Azért tartom aggasztónak a skatulyázást és előítéletgyártást, mert azzal folyamatosan eltávolodunk a zene lényegétől. Attól, hogy pontosan a zene az a nemzetközi nyelv, amit mindenki érez és ért az első szívdobbanásától fogva. Éppen hogy nem szabadna a zenét kisszerű emberi korlátok közé zárni, hanem egymás jobb megértésére kellene használni.

G.: *Egyes zenész kollégáitok a népzene autentikusságát féltik a különböző elektronikus „belebarmolásoktól”. Meghúzható a határ, hogy mire, meddig és miként használható az eredeti népi muzsika?*

T-K. B.: Formátlan korban élünk, ahol minden vegyül mindennel, még egyazon stíluson belül is. Miért van az, hogy a stílusok közti átjárást vertikális, történeti irányban akár a klasszikus zenében, akár a jazzben a zeneértők többsége elfogadja, a horizontális stílusátjárás pedig tilos és magyarázkodásra kényszerít? Tehát ha egy zenész egy kon-

Tárkány-Kovács Bálint

Paár Julianna

certain egymás után játszik Bachot, Mozartot és Lisztet, az teljesen rendben van, de ha egymás után játszik Haydn-t, egy legényest és egy standardet, akkor mindenki értetlenkedik, miért? A kortárs jazz és komolyzene közelebb áll egymáshoz, mint a kortárs és mondjuk a barokk komolyzene. A népzene nincs mitől félteni, hiszen a hatalmas mennyiségű, fonográfra, magnóra gyűjtött, lekottázott anyagot archívumokba rendezték, azt nem lehet elrontani.

P. J.: Egészen más a népzene funkciója, és más a világegyetem. Az autentikus népzene viszonylag kevesen ismerik, ezért ha én egy népzenei együttesben énekelek, akkor kutyakötelességem hitelesen előadnom a dalokat. A világegyetem viszont egészen más csatornákat nyit az emberek felé.

T-K. B.: Megjegyzem, hogy amikor Bartók, Kodály, Lajtha elkezdtek gyűjteni a népzene, azon nyomban nekiláttak az átdolgozásuknak is. Megfogalmazták, hogy akkora a szakadék az autentikus népzene és a korabeli városi közönség zenei ismerete, igénye, ízlése között, hogy ezt a szakadékot valahogyan át kell hidalni. Azt is kutatták, hogyan lehet elfogadtatni, megértetni a városi közönséggel a népzene-t a koncerttermekben. Különbözik nem zárja ki egymást a két tevékenység: Julcsi is, én is részt veszünk autentikus népzenei produkciókban is.

P. J.: Az együttesbe négyen – a brácsás Papp Endre, a nagybőgős Bognár András, Bálint és én – az autentikus népzene irányából érkezünk, míg szaxofonosunk, Kovács Gergő a jazz felől jött.

G.: *Első albumotok (Arcomba az arcod vésted, 2010) jelentős hazai és külföldi elismerést váltott ki, mégis változtattatok. Második lemezeteken (Címesincs, 2012) a saját szerzemények kerültek túlsúlyba a feldolgozásokkal szemben. Mi ennek az oka?*

T-K. B.: Egyik oka a szakmai fejlődésem, a másik, hogy egyre inkább képesnek érzem magam a korábban említett szakmai korlátok átlépésére.

A Tárkány Művek – balról jobbra: Tárkány-Kovács Bálint, Kováts Gergő, Paár Julianna, Bognár András, Papp Endre

Forrás: Tárkány Művek

G.: *A Kulturpart.hu azt írta a lemezről: laza szemlélődésbe oltott filozófia, gyerekesnek álcázott metafizika. Ez azért némi magyarázatra szorul.*

T-K. B.: Rendkívül sokszínű az album zenei anyaga, alapvető célja is volt az együttesnek a minél több irányba történő nyitás. Például a metafizikai, filozófiai kérdések, a társadalomkritika felé. Én írtam a dalokat, a szövegeket, ha más nem, én magam vagyok a kohéziós ereje ennek az anyagnak.

P. J.: A kohézióélményt én is megélem ebben a munkában. Nem gondolom, hogy valami attól lesz homogén és összetartozó, hogy egyetlen téma körül forog. Az ember mindennapi élete is folyamatosan változó külső ingerek összekapcsolódásából áll, és számomra a második lemezünk is valami hasonlót tükröz. A művészi koncepció egyértelműen Bálinté, viszont az, hogy ezzel mit kezdünk az értelmezés és megélés terén, teljesen egyéni.

G.: *A lemez megjelenésének idején az a gondolat foglalkoztattott, hogy lehet-e egyáltalán nemzedékről beszélni a te korosztályodadra illetően. Választ kaptál már erre a kérdésre?*

T-K. B.: Most körvonalazódik, éppen próbálja megfogalmazni magát a nemzedékem. Nehéz erről beszélni, művészileg is szeretném még gyúrni kicsit ezt a témát, ahogy tettem ezt a lemez *Mi voltunk* című dalában. Világnézetben, hangulatban erős elkülönülést érzek mind az előttünk, mind az utánunk lévő generációktól; például az előttünk lévő nemzedékhez tartozó politikusok java részétől, akik egyáltalán nem abban gondolkodnak és nem arról beszélnek, mint én és talán a korosztályom. De mentalitásváltást érzek a táncház-mozgalomban is.

G.: *Egy művésznak, jelesül muzsikusnak szabad-e, és ha igen, milyen mértékig belefolynia a közéletbe, politikába?*

T-K. B.: Egy művésznak, értelmiséginek az a dolga, hogy a mindennapi, rövid távú jelenségeken felülemelkedjen. Olyan örök értékekről és igazságokról tudjon beszélni hitelen, amelyek politikai hovatartozás nélkül igazodási pontot jelenthetnek bárki számára. Ennek megvalósításához a függetlenség a legfontosabb egy művész számára. Na, ennek megőrzése a legnehezebb.

P. J.: Úgy gondolom, azzal, hogy a magyar autentikus népzenet műveljük, és abból is táplálkozva egy új magyar zenei nyelven ügyködünk, erős identitásformáló tényező vagyunk magunk és a közönségünk számára is.

G.: *Mikor várható a Dresch Mihállyal közös koncertlemezek?*

T-K. B.: Az album hamarosan elkészül. A lemezre a nyári koncertrepertoárunktól eltérő, komoly, befelé forduló, elmélyülős számokat teszünk, amelyekből elmúlt ősszel egy koncertsorozatot is rendeztünk Dresch Mihály közreműködésével.

P. J.: Végül a tervezett négy helyett két és fél koncert felvételéből sikerül összehoznunk a lemez anyagát.

T-K. B.: Közben folyamatosan dolgozunk egy valóban új, tematikus album anyagán, amelyben terveim szerint egy egészen új szín fog megjelenni. Emellett nyáron szinte valamennyi jelentősebb fesztiválon fellépünk, de van meghívásunk Szlovákiába is. ■

A zenekar honlapja: www.tarkanymuvek.hu

A FONÓ BUDAI ZENEHÁZ HÍREI

a Gramofonban

BUDAPEST FOLK FEST: 2014. ÁPRILIS 21–27.

„A folk egy mély kút, ahonnan megannyi más stílus is táplálkozik, kimeríthetetlenül gazdag, személyes, egyszerű, befogadó.”

Budapest – Közép-Európa meghatározó városaként – központja a térség több forrásból táplálkozó zenei kultúrájának, amely rengeteg szállal kötődik össze, gazdagítva egymást. A Fonó 2010 óta minden tavasszal megrendezi a folk fővárosi ünnepét, bemutatva a népzene és világzene legnevesebb hazai és határon túli képviselőit, valamint rangos külföldi művészeket. „Múltunk a népzeneen keresztül találkozik a jelennel, ahol megannyi zenei virágot hajtva alakítja a jövő kultúráját. A Fonó hivatása, hogy ezt a folyamatot segítse” – mondta Horváth László fesztiváligazgató Idén Húsvéthétfőn, a Locsolóbállal indul a Budapest Folk Fest, ahová az sepsiszentgyörgyi Hevedert hívták vendégül. Fellép a Dresch Quartet; a legendás formáció legújabb, Kapu és kert című lemeze már megjelenése után pár nappal egy internetes közönségzavazáson az Év Jazzlemeze lett; vendégük Mezei Szilárd vajdasági hegedűs-brácsás lesz. A szerdai nap a Fonóban 18 éve hagyományosan a táncházé: ezúttal Magyarország legnagyobb román többségű településéről, Méhkerékről érkeznek hagyományőrök a szerdai Méhkeréki bálba. A Művészetek Palotájában a Csík zenekar mutatja be új – a Fonó kiadásában megjelent – lemezét. Hagyományőröket és zenész barátokat hívnak meg a lemezbemutató nagykoncertre. Szent György napon fellép a világ egyik legjobb szájharmonikása, Ferenczi György és zenekara, a Rackajam, akik együtt muzsikálnak Pál István „Salonna” prímással és bandájával. A Ferenczi-féle zenekar fúziója a népzeneész Salonnáékkal mindahányszor bizonyította, hogy műfajok feletti zene létezik csak, és a remek muzsikások műfajtól

budapest
folk fest 2014

Juan Mari Beltran

Forrás: Fonó

függetlenül csodákat művelnek a színpadon. Új lemezzel lép fel a fesztiválon a Cimbaliband; Vidámpark című, a Fonó gondozásában megjelent albumukat a gödöllői Művészetek Házában mutatják be. Különleges zenei élményt ígér a baszk zene egyik legjelesebb képviselője, Juan Mari Beltran és zenekarának koncertje. Beltran egy baszk nemzeti ütőhangszeren, a xalapartán játszik; ő a baszk hangszeres és zene legaktívabb oktatója, tanára, hagyományainak ápolója. Itt lesz a Budapest Folk Band, akiknek Magyar Világi Népzene című lemezét a neves WMCE világzenei toplistára második helyére szavazta be a 24 európai ország 48 szakemberéből álló zsűri. A Budapest Folk Fest gálájára a Kobuci Kertben kerül sor, megnyitva ezzel a szabadtéri nyári fesztiválévadot is. A Fanfara Complexa vendége a neves román fúvószenekar, a Fanfara Shukar lesz.

A részletes programról a www.fono.hu weboldalon tájékozódhatnak a Gramofon olvasói.

A FONÓ ÚJ KIADVÁNYAI

